www.e-rara.ch

[Sachsenspiegel]

Eike

[Basel], [1474]

Universitätsbibliothek Basel

Persistent Link: https://doi.org/10.3931/e-rara-16664

[Primus liber]

www.e-rara.ch
Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d’imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L’éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l’imprimerie jusqu’au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

Prologus

DEus q̄ eſt
ꝑncipium/
et finis om
niū bono-
rum opeꝝ
/ in ꝑncipio
creauit ce-
lum et ter-
ram et ho-
minē in ea
quē ꝑadiſo vt ei obediret applicauit q̄
ꝙ̄a elatꝰ ſuꝑbia obediēcie factꝰ violē
ter malū tam pene ꝙ̄ culpe i ſuaz ꝓgē
niem dilatauit . Quaz obrē vnuſquiſq̄
nr̄m ſecūdum ꝑue voluptatꝭ inuēcio-
nem oberrauit quouſq̄ nos ſuo rede ūt
cruore ⁊ legē viuēdi nob oſtēdit/quaz
glorioſiſſima ſua morte ↄfirmauit q̄re
ſecundū ꝙ nob eaz lectiſſimi p̄res et Ro
manoꝝ ꝑncipes et ꝑ̄pue Conſtātinꝰ
et karolus diuine memorie edocuerūt
merito obſuamus

Articulus ꝑmus

DUoꝝ gladioꝝ poteſta
tem ſpāulez ſcz et ſecula-
rem ad dfēdendū ſuū po
pulū xp̄s in ſua aꝓba-
uit eccleſia Ex q̄bꝫ apo-
ſtolicū ſpiritualez et romanū ꝑncipez ſe
cularē habere nemo ambigit obq̄ꝝ fi
guracōz aplico ſup equū cādidum eq̄-
tare cōſtitutū eſt et in aſſenſu eius aꝑn-
cipe ſella ne decidat tenebitꝛ In qͦ ſig-
natꝛ vt ſi qui in obediētes aplico exi-
ſterēt aꝑncipe ad obediēdū et econt̄ cum
neceſſitas hec exigerit cōpelluntꝛ

Articulꝰ ſecūdus

QUilibet xp̄ianoꝝ adul-
tus ter in anno ſynodo
ſe p̄ntare tenetꝛ libertas
aūt triptita eſt Lucrum
ꝑmum epoꝝ ſynodum
querere ſolent Banniti dicuntꝛ ꝓpeta
rij ſūmoꝝ ꝓpoſitoꝝ pagani aūt archi
ꝑſpiteꝝ Simili mō ſecularia iudicia
querere ſolent ſcz bāniti comitū ꝙ decē
et octo ſeptimanis exponētꝛ ſub banno
imꝑatoꝝ Si aūt in numero quindena-
li ꝓuiolencia aliq̄ a ſuꝑiori iudica i tē
mino iudiciū expoſitū fuerint et ibi ve
nire tenentꝛ vt maleficiū iudicetꝛ iudici
alit̄ et cū hoc omne eoꝝ ꝓpum banniti
cont̄ iudicē omnino liberauerūt Prope
tarij vero neceſſario ſuoꝝ ꝑfectorum
querāt iudiciū qđ ſex ſeptimanaꝝ ſpa
cio ꝑnotetꝛ et ex hijs ſi opus fuerit ꝑ̄o
eligatꝛ Pagani ꝓpum non hn̄tes ſuo-
rum go zuioꝝ iudiciū exſpectēt ibi et
in omnibꝫ legitimis iudicijs debet vnuſ
quiſq̄ ſcultetus clamores illataꝝ ⁊ in
iuriarū et humana vulnera alij ab alio
illata et conm nicōnes euaginacion/
es gladioꝝ factas in dampnū aliorū
et hoꝫ qui ad iudiciū cū debuerūt nō ve
nerūt et omnem iniuriā pena mortꝭ et
menbri abſciſionem ꝑuiendꝫ accuſare
ſi corā iudicō non fuerit incepta alioq̄n
ea non accuſabit

Articulus tercꝰ

ORigenes ſeptē ſeculi eſ/
ſe debere etates et quid
in ſeptima deberet veniē
enarrauit ⁊ ſicut in ſcrip
turꝭ apparet quilibꝫ ſecu
li etas ꝑ mille ānos ē repn̄tata In adā
incepit ꝑma in noe ſecūda In abrahaz
tcia In moyſi q̄rta In dauid q̄nta In
xp̄o ſexta Septia ē i q̄ nūc ſumꝰ ſine fi
ne et in certa noticia Sic eciam clipeus
ſeu ſcingulus militatꝭ in ſeptima tēmi
natꝛ Et primū habet rex romanorum
Secundū ep̄i abbates et abbatiſſe et q̄
ſup illuſtres dicuntꝛ Tercīū laya ꝑnci/
pes ex qͦ facti ſūt epoꝝ ſubditi et va/
ſalli qui illuſtres nūcupantꝛ Quartum
nobiles et liberi dn̄i . Quintū ꝑdictoꝝ
nobiliū vaſalli ⁊ eciam banniti Sextū
eoꝝ ſubditi Sicut aūt in ſeptima ſe/
culi etate qͦ ad finem eccleſia ē in certa
ſic nec ſcitꝛ an ſcingulus militatꝭ i ſep/
timo exiſtit et an ius habet feudale

layci ꝑncipes cū fcti ſūt epoꝝ vaſalli
ſextū ſcigulū i ſeptimū reduxerūt ſicut
eciam ſcigul⁹ i ſeptimo et ſeculū i ſep=
tima finit² etate ſic g̃d⁹ ꝯgnacionis in/
ſeptimo terminat² Nūc ꝯſiderem⁹ vbi
ꝯgnacō incepit et in q̊ menbro finiat²
In menbro capitꝭ maſculus et femina
qui legitime cōt̃xerunt cōſtituunt² In
colli et corporꝭ mēbro eoꝝ ꝓles q̄ de
eodē pr̄e et eadē mr̄e origenem ꝓduxe
rūt Si aūt de eiſdē nō ſūt ꝓgeniti non
in eodē mēbro cōſtituūt² ſ; inſeūt in g̃/
dū remociorē Contr̃hunt eciā duo fr̄es
cū duab; ſororib; et t̃cius eorū frat̃ ſibi
alienā artauerit ſpōſā filij tn̄ eoꝝ indi
ſtincte ad ſuccedendū alt̃ in alterius he
reditātē admittūt² dū in eadē ſūt digni
tate ꝓpagacionis Indiſtinctoꝝ fr̄m fi=
lij in menbro annexionis brachij et cor
poris ponūt² iſti ꝑmū g̃duz obtinēt fra
trū ſororū ve filioꝝ ꝓles et iſti nepo=
tes appellant² in mēbro cubiti ibi ſecun
dus eſt g̃dus qui ꝓnepotes dicūt² In
cōiunctione brachij et manus ibi t̃cius
q̄ abnepotes appellāt² In mēbro ma=
nus et digiti medij ibi q̃rt⁹ g̃dus q̄ ab=
nepotes nūcupāt² in ſecūdo mēbro di/
giti ibi quit⁹ g̃dus q̄ trenepotes dicūt²
in t̃cio mēbro ibi ſext⁹ g̃dus in ſeptio
vngwis et nō mēbrū ibi repit² ideo ibi
ꝯgnacō t̃minat² q̄ a ꝑmo g̃du vſq; ad
vltꝭ ſe eq̄ in g̃dib; cōputāt eq̄ heredi=
tatē dimi ſſā ꝑcipiūt q̄ aūt ſe in ꝓximi/
ori g̃du huic de cui⁹ hereditate agit² ap
ꝓbauerit ꝑfert² ei q̄ vlteriorē obtinet
g̃dū in ſeptimo g̃du t̃minat² ꝯgnacio
i ꝑcipēdis hereditatib; licet in quinto g̃/
du aplicus mr̄imonia cōtrh̃ere ꝯceſſit q̄
tn̄ nl̄am decretalē i nr̄i iurꝭ feudi et ciui
lis poteſt cōcedere ꝑiudiciū

Articulus iiij

S Vꝑ gnauos et hmoi nul
lū deſcēdit feudū aut he=
reditas q̄ aūt ipis ꝓximi
oris exiſtūt q̄d ad ipos
per venire ex hijs poſſet accipiant et
ipſis neceſſaria miniſtrent Naſcitur
eciā puē ſurd⁹ aut mutus aut ſn̄ pede
aut ſine manu et i ortu de mōſtrat² hic
iure ciuili heres exiſtere poteſt ſ; nō iure
feudali Si aūt feudū huiuſmoi an̄ im/
pedimēta tp̄a ſit ſortitus ꝓpt̃ ſuꝑ adue
niēs impedimētū ꝑus acq̄ſitū nō admi
tat ꝯ ſimilit̃ de lepꝛoſo homie enarram⁹

Articulus quint⁹

C Ontr̃hit ſi fili⁹ in tp̄e ſui
patris cū muliere ſibi in
generacione coeq̃li et ſi
ex ea ꝓlem genuerit et
poſt modū ab hac vita
fuerit ſubtract⁹ ꝓles mortuo auo i he/
reditate ei⁹ cū patruis et matt̃eris acci/
pit porcionē q̄d de nepocib; filiaꝝ non
eſt ꝑſumēdum Filia q̄ ad huc in domo
eſt nō marita vtēſilia mr̄is ſue nō ꝑtit²
cū ſorore ſegregata Diuiſionē vero re/
rum hereditariū nō poterit ei de negare
Muliē vero cū luxuria ſui corpis poteſt
famā ſuā denigraē iura aūt ſua ꝓp terea
nō ꝑdet necq; hereditatē Clericus cū ſo
rore ſua in vtēſilib; mr̄is ſue eq̃ habet
porcionem ſimilit̃ et cū fratrib; eq̃ ꝑtē
in ꝓꝓetate obtinebit et in hereditate.
Impoſſibile veō ē q; clericuz nomiari niſi
ſit doct⁹ ordinatus et tonſurat⁹ anteq̃
hec ad eū iure hereditario ꝑuenerūt Vbi
vero mulier fratrū alium nō habet niſi
clericuz ſuꝑſcitē ipa ſibi in hereditatꝭ ꝑ
cepcione ſicut et in pariſernalib; coeq̃
tur De clerici vero morte nemo vtenſi
lia poteſt poſtulare quia res hereditarie
ſūt omnes qui in ipſo tempore reſolu/
lucionis inueniuntur Non emancipata
mulier ſue matris vtenſilia cum fratre
clerico beneficiato q; prebendato non
diuidit Cuz quibuſcumq; bonis homo
moritur hereditas appellatur

Articulus sextus

QVi hereditatē pcipit debi
ta soluet quātum heredi/
tas i mobilibꝫ vl' se mo
uentibꝫ pdurabit furta
nec spolia nec lusorie per
dita soluere tenet² nec aliq̄ debita nisi
de q̄bꝫ hditas fueāt āpliata vl' q̄ heres
ꝑsonalit' erat stipulatus · hec soluat si
erūt ꝑ testimonia septuaginta duorum
bannitoꝝ aut totidē legitimoꝝ latino
rum put iurꝭ racio declarat Si aūt act
or suus voluerit declarare testibꝫ et in
iure ciuili vel feudali heredē impecierit d
sciēcia sua tūc necessitate est vt de sua
sciēcia dicat veritatē et si falsus fuerit sol
uere debet Si vero negauerit ignorācīā
iure iurādo cōfirmabit et tūc solut⁹ erit
Debita q̄ homo ꝑsonalit' debet non in
duct⁹ talem ꝓbacionē ꝓ quibꝫ si impeti
tus fuerit quis fateri ꝛ soluere ꝛ ꝓ eisdē
si negauerit iurare manifestum est eum
oportere

Articulus septimus

SI quis aliquid accomo/
dauerit aut stipulat⁹ fu
erit hoc reddere debet et
implere et quicq̄t fecerit
hoc ipm ratū et gtū debet
habere Si vero postea negare voluerit
suo se ab hoc librabit iuramēto dūmō
coram iudicō non fuerit actū nam tunc
actor cum testimonio duoꝝ virorum
et iudice obtinebit

Articulus octau⁹

Vbicūq̄ ꝯpetas donatur
seu impignoratur aut te
stimonium de rogacione
iurꝭ vite aut sanitatꝭ cu/
iuscūq̄ cōcernens fri con
tingat hoc iudex met septim⁹ qui coram
eo se tercias iure ad inuenīūt abꝓbabit
Testimoniū aūt pconis stat ꝓ duobus
vbi testimoniū septē virorū est necessa
riū eius eciā emēda et wergeldus ē du/
plex secū dū ipsius nacionem postq̄ in
pconem eligatur Trāsactio et pax sti
pulata seu iurata et in iudicō cōcepta cū
duobꝫ viris et iudice Si vero ex iudiciū
fuerit facta testimonio septem virorum
abꝓbetur

Articulus ix.

QVi alteri ꝯpetatē in iud
icio dare fuerit stipulatus
et donatarius sup hoc pe/
cuniam seu alia bona de/
derit ꝯpetatꝭ donatori si
huiusmodi donator anq̄ donacō pficiat²
ab hac luce trāsiuerit ei⁹ heres haut pfi
cere teneat² donacionē dūmō ab altero
pecuā integre fuerit psoluta Idē est de
bonis in mobilibꝫ censēdum Quicūq̄
eciam cū aliqꝭ ꝯuenirer aut stipulatus
fuerit sua bona sibi feudalia corā feudi
dn̄o resignare dūmodo ab altero infeu/
dacō pcuret² is h⁹modi in feodacōm
pcurare tenet² dūmodo pecunia stipu/
lata fuerit exsoluta Si aūt mortu⁹ fue
rit qui stipulacōꝫ ab illo recepit an̄ bo
noꝝ tradicōꝫ tunc ille obligat⁹ est bo/
na huiusmodi tradere heredibꝫ fundi ca/
pacibꝫ siue eq̄les fuerint siue nō aut ei⁹
pecuniaꝫ sup hoc datā restituere debet
Si aūt heredes feudum capaces ibi nō
fuerint tunc obligatus est huiusmoi bo=
na tradere verꝭ heredibꝫ quicūq̄ sint si
cut huic tradere tenebatur sic tamē qđ
plenaꝫ solucōꝫ faciant aut heredibꝫ pe
cuniam sup hoc datā restituere oporte=
bit Idem est ꝑ omnia si quis cū domi/
no feudi ꝯuenerit de cētꝭ bonis liber in/
feudandis Si vero is q̄ ꝑdictaꝫ debeat
facere resignacōꝫ ꝓmiserit alteri in feu
dacōꝫ pcurare et si hoc fecerit et sibi cū
testibꝫ isynuauerit ipe eq̄ huiusmoi i feu/
dacōꝫ sn̄ legitio impedimēto denegaue
rit acceptaē Insinuans de cetero apdi=
cta pcuracōe sit in munis si dn̄s suam
variauerit voluntatē resingcōm tū face
re tenet² si postea ipe met ꝑus recusataꝫ
ifeudcōm a dn̄o aquirere possit Si quis
alteri bona in possessionē anq̄ sibi iudi/

cialiter reſignata fuerint dimiſerit ip̄e
eiuſdem debet eſſe warendator cū ipſe
warendacōz indigebit Si vero abeo dē
huiſ.noi poſſeſſio euincat² pecūnia ſuper
hoc data merito ē reſtituēda filius eciaz
reſignacōz ꝓmittent̄ niſi ip̄e met ſti/
pulatus fuerit aut fideiuſſores ſup̱ hoc
dederit eandē ad implere non tenet²

Articuulus x.

Si pater filio ſuo veſti=
menta equos aut arma
donauerit tp̱e quo dona/
ciones p̱ficere potuerit et
cū filius eidem poteſt vti
huiſmodi donata poſt mortē pr̄is cū fra
trib⁊ diuidere aut dn̄o pr̄is ſeu patris
heredib⁊ ſi ip̄is in generacione nō fuerit
eq̄lis reddere non tenet² Eciam ſi filius
a patre non ſit emācipatus

Articulus xi.

Si pater poſt mortez ma/
tris filios ſuos habuerit
ſubtela cū ſe inuicē ſepe=
rauerint ipſe eciam om=
nia bona matn̄a percierint
ꝓpter ipſius culpam reſtituere tenetur
Idem de matre poſt mortem patris et
de alio quolibet tutore eſt cenſendum

Articulus xii.

Si fratres aut alij bona
habēt in diuiſa et eorum
ſuicijs laboribus ⁊ expēſis
meliorari et augeri ꝯtin=
gat vtilitas et fructus in
hijs omnib⁊ ꝯiunctim aſcribet² Idem de
dampno eſt intelligēduz Quitq̄t aūt
quis cū vxore ſua receperit in hac p̱te
cū ſocijs et fratrib⁊ diuidere non tenetur
Si eciam quis bona ſua ludo luxuria do
nacione aut alia ꝓdigalitate diſſipaue=
rit in q° fratres ſeu ſocij ſui non conſenſe
runt dampnum qꝫ ex hijs ſentit diſſipā
tis eſt ꝓpꝛium et non ſuorum fratrum aut
ſociorum

Articulus xiij.

EMancipati liberi poſt p̱tū
obitū ad diuiſionem here
ditatis cū non emancipa/
tis minime admittūt² niſi
prius cū iuramento bono
rū quib⁊ eamncipati fuerint p̄ter vten/
ſilia et res expeditarias fecerint collacōz
et ſi cum bonis ꝓbabilib⁊ emancipant²
ꝓ hijs ſe non poterint ſacramentaliter
liberare Si vero diuiſionem hereditat̄
renuociauerūt carere dn̄t eadē n̄ iurato=
rie ſe ſtudiant expurgare Si autem iu/
dicialter factum fuerit non poterūt pro
eo iurare Seu ltetus eciā cōt̄ paganū i
huiſmodi cauſa vice iudicis in iudicio te
ſtificet²

Articulus xiiij.

Quamuis de iure feudali
dominus dumtaxat vnū
de filijs cuz feudo patris
mortui valeat infeudare
non tamen eſt ius terrē qꝫ
ip̄m ſolus debeat retinere quin fratres
ipſius ad eq̄lē diuiſerit cū eo in feudo
porcionem Sic eciam non eſt ius terrē ſi
pater vnum de filijs ſuis cū feudo emā
cipauerit qꝫ ipſū poſt mortē patris ſol9
cū fratrib⁊ ſuis diuiſioē nō facta valeat
obtinē licz de iure feudali ſup̱ hoc ip̄m
impetere non valebunt Si vero citare=
tur coram ciuili iudicio veris ſentencijs
ad diuiſionem ratam coarcet²

Articulus xv.

Si quis alteri mobilia cō
ceſſerit pignorauit aut
apud eum depoſuerit vl̄
locauerit ꝯdicionalit̄ vel
ſine cōdicōne tunc ſi con
ductor locator vel depoſitarius eas res
i bonis eſſe negauerit expoſitor eas met
tercius facilius obtinebit q̄ꝫ eas retētor
obſeruabit Poſſeſſor vero ſi heredita=
rium qđ in huiuſmodi reb⁊ ſibi cōpetere
monſtrabit vel qđ illud eſt fetus ſuo=
rum animalium et educacionem ꝓbaue
rit vel ſi warendam empcionis ꝓducē

poterit ipſe eas cum iuramento duorū
optinebit niſi defectu inwarenda ſiue ī
teſtib᷒ paciat᷑ Incuſatus de quacumq̄
re q̄ apud eū non apparuerit ſe ſuo potu
erit excuſare iuramento q̄ aūt apud eū
ſenſibiliter poterint de monſtrare per
iuramentū non excuſat᷑

Articulus xvi.

NEmo ſibi aliud ius ꝙ ei
ſua ꝓpagacō tradiderit
poterit vſurpare q̄ ſup
hoc in iudicō cōtenderit
et in ꝓbacione defecerit
cadat iure abutroq̄ niſi ſit ſeru᷒ ma=
numiſſus cui libertorū iura concedūtur
Vbi filius eſt liber et legitim᷒ patrꝭ na
ſcit᷑ iura Si aūt pater vł mat᷑ iminiſte
riali ꝯſiſtit ꝯdicione ei vel eis erit ꝓles
ſecutura ꝛc.

Articulus xvii.

MOritur vir ſine liberꝭ pr̄
ſi fuerit ſui aut vocetur
mater et in ſucceſſione
fratrib᷒ ꝓferat᷑ Patrꝭ
matris fratris vł ſororꝭ
hereditatem filius percipit et non filia n̄
filius non ſuper ſit accepturus Rn̄ aūt
ad hereditatem ſororis non pertineant
neq̄ fratres omnes qui ſe in vno gr̄du
agnacioīs exiſtere ꝓbauerint equaꝫ he
reditatis ꝑcipiant porcionem et tamen
hiis ſexū non diſcernim᷒ hos heredes
accellerātes appellamus Attamen vtr i
uſq̄ ſexus nepotes in ſucceſſioīb᷒ pa
trib᷒ et matrib᷒ ſororib᷒ vel fratribus
defunctoꝝ ꝓferantur eo ꝙ ſucceſſio nō
reſpicit gr̄dus aſcendenciū vel collatera
lium q̄ꝫ diu deſcendenciū gr̄dus in geni/
torib᷒ ſuis in generacione eq̄lis inueni
unt᷑ Sed quis alij in generacione fue/
rit in eq̄lis hereditatem eius non ꝑcipit
Swaue eciam de defemina ꝯgnacione
heraditatem non accipiūt eo ꝙ in eorū
generacione omnes femine ꝓp̄ter pri=
marū feminaꝝ vicia ſūt exhereditate ꝛc.

Articulus xviii

TRiplicia iura ſaxones p̄/
ter conſenſū Caroli im=
peratoris ſunt ſecuti ius
ſwauenenciū odiū femi/
narū ſecūdum ꝙ quicq̄t
ſaxo in iudicō non fecerit ſi ſacremēta/
liter negare voluerit hoc quidam face/
re poteſt cōuincibili ꝓbacione aliq̄ non
obſtante Terciū ꝙ nulla in terra ſaxo=
ni coram impio ſētencia tam vera et iu/
ſta ꝓmulgatur ſaxo ſi eam increpaꝛe vo
luerit et iuſticiam eius teſtans ſup dex
teram ſuam et maiorem ꝑtem ſiue cōſē
cientez dreliquet et ſi ſepten᷒ alios ſep
tem debellauerit tunc maioꝛ pars viuē
cium ſentenciam ad hec omnia eoꝝ con
ſuetudinaria auia et aula criſtiane fidei
non de viancia obtinerūt

Articulus xix.

SWeui tam res expedita
rias q̄ꝫ hereditarias nō
ſolū in ſeptimo tollant
gradu ſed quouſq̄ pote
rit cōputare cū de cuius
hereditate agitur ei iure agnacionis ad
herere et quouſq̄ ꝓbare poterit ꝙ ꝑde/
ceſſoꝛ illius ſui in generacione ꝑdeceſſo
ris vel ecōuſo res expeditarias ſuſcepit
vel in iudicō eas acquiſiuit Swewi eci
am inter ſe ipſos in ſuewia aſentencia
licite appellabūt et ipſam nō eſſe ad mi
tendam In ſweuos antiquiores arbit̄
bitur quem tenebitur nominare et ad
plurimiores ſentencie conſencientes et
ad ſuperiorem iudicialem locū de relin
quimus Swewia iura a ſaxonie iurib᷒
non diſcrepant niſi in appellacionib᷒ et
in hereditatum ſucceſſionib᷒

Articulus xx.

NVnc intelligite q̄d vnul
quiſq̄ militatꝭ ſue vxo
ri nomīe dotꝭ poterit ero
gare anteq̄ꝫ cuꝫ ea ad ꝑn
dium diſcūbebit ſine here
dum aſſenſu Seruū inpuberem vel an
cillam minorem et ſepes edificaciones

carpentaria et pecora paſcualia eidē liber
erogabit Vbi vero ad mulierē loco edi
ficiorꝝ non ptinent infra ſex ebdomo=
darū tempore marito diſceſſo tenetꝛ ſine
fodicione carpentata deportare Si aūt
edificia domino fundi reuendere ſecun=
dum arbitrium paganorꝝ ſit parata
ipſo ſoluere negante ea extunc edificia
effodentꝛ dūmodo ſciſſure terrarū repe=
antꝛ Permanet aūt mulier cum mariti
heredibꝫ per tempus breue vel ſpacioſū
non ſeperatꝭ emolimentꝭ cum ſe ſecū
ſeperauerint accipit omne ius in rebꝫ q̄
ibi per tunc in vēte fuerint ſicut debuiſ=
ſet in tempore viri ſui mortꝭ ſuſcepiſſe
Manet aūt vidua in bonis mortui mari
ti ſui cum filijs ſuis et in eorꝝ bonis in/
diſticte ⁊ ſi filius matrimoniū contraxerit
mortuo poſt modū filio eius mulier
in dotibꝫ et domeſticis cibarijs pcipien/
dis matri ſue pfertur ⁊ ꝙ ipa mater ad
huc dotem non acceperit non impediet
et econuerſo eſt Si filius in bonis ma/
tris deceſſerit et hoc ſi mater in pceptio
ne dotꝭ viri mortui ꝑponetur dotez mu
liere cū ꝓpo obtinebit iuramento . Ad
warendam vero teſtibus indiget Sic
ecīā ꝯgnata eius ſi uxor viro pmoriatur
facilius ꝗꝫ mater mariti vtēſilia obtine=
bit Filius eſt hoſpes in poſſeſſione ma=
tris ſue et ecōuſo et ergo omnes qui de
militari nō ꝯſiſtant ꝓgenie non niſi ſu
um validariū equū vel animal nomine
dotꝭ ſuis vxoribꝫ poſſint erogare dotē
mulier obtinebit iuramento ſine teſte

Articuulus xxi·

L Jcite eciam datur dota/
licium mulieribꝫ in vi ro
rum ꝓpetatibꝫ cum con
ſenſu heredum in iudi=
cijs in quibꝫ ſūt ſituate
Dūmodo ibi ſit bannꝰ regalis Dotali
cia mulieribꝫ nullꝰ infringere poteſt ne
qꝫ heredes iam nati nec poſtū niſi ligua
fructifera ſuccederent vel aſcripticios
bonorꝝ fugarent vel q̄lecumqꝫ mō in
aliū dotalicium tranſferrent dum niſi
hoc in ſpacio competenti iure reuoretꝛ qn̄
in iure fuerint requiſiti Diuorcīū ſi fue=
rit iure celebratū mlier tamē ſi dotalicīū
in ꝓpetate viri donatū obtinebit

Articulus xxij.

H Eres defuncti ecīā an̄ exe
qias licite ad viduam reſ
ſeruande cauſa intrabit
ſecundū eius volūtatem
exequie ordinentꝛ et in
bonis vſqꝫ ad triceſimū ampliorez non
habebit poteſtatem De hereditate pri=
mū detꝛ familie pcīū debitū vſqꝫ in di
em obitus patrifamilias et ipis mercē/
narijs vſqꝫ in diem triceſimū in expen/
ſis ꝓuideatꝛ vt circūſpiciant ꝙ alicu=
bi recipiantꝛ Vult aūt heres ipi vſqꝫ ad
tempus conſtitutū debent permanere
et plenam mercedē recipere Si eciaz plꝰ
ꝗꝫ deſeruierūt pcīū ſunt conſecuti hoc
heredi reſtituē non tenetꝛ Et hoc ſi heres
mercenario mercedez anni negauerit vl
dimidij hoc ſacramentalit̄ con̄ heredem
obtinebit Qui ſuper gracia ſe in huicō
colocauit heredē p gc̄iaz mouet Mortuꝰ
aūt mercenarius ante tempus conſtitu/
tum merces ꝓmiſſa ſecūdū ratam tpis
vſqꝫ ad ipſius ſeruientꝭ obitū eius he/
redibꝫ detur Poſt hoc vidua cū heredi=
bus domeſtica diuidit cibaria poſt trice/
ſimū in omnibꝫ curijs vel vbicūqꝫ ſub/
eius poteſtate relictꝭ Tūc vidua res ex
peditarias pſtet Que ſunt gladius ma/
riti cū validiſſimo equo ſellato et melio
ra arma q̄ tpe mortꝭ poſſidebat ad vnū
hominem ſpectācia Cuſſinus cum lecto
linteamen cū menſali vno due pelues
cū manutergio Hec ſunt res expedita=
rie vere q̄ debentꝛ licet multi multas ali
as res apponuerūt q̄ſcūqꝫ harū rerū vi/
dua non habet non videtꝛ dare oportere
dūmodo ꝓq̄libet earꝝ ſuū interponat
iuramentū De apparentibꝫ quilibet vir
vel muler non iurando ꝫ pſtando ſolui/
tur vbi duo vel tres ad vnam expedito/

riam rē nati ſunt ſenior gladiū tollet in/
ceteris quilibet accipit ſuā porcionem

Articulus xxiij

Vbi filij iuuenes exiſtūt
ſenior eorum agnatos ex
peditarias accepit res et
in hijs eorum vſqz ad an
nos pubertatis tutor erit
Adueniente tpe pubertatis eis eas cuz
omnibꝫ perceptis reddat n̄ pdauerit eas
in vtilitate expēdiſſe eorum vel ipās abſ
qz ſui culpa ſꝫ violenter pdidiſſe Quam
uis puer ſue factꝰ ſit poteſtatis iure feū
dali verus tamē tutor pupillū i rebꝫ de/
bet gubernare et non pueri ſecuudum
iura pupilli debitam pſtare ſeruitutem
q̄ diu propter infanciam et in diſcrecione
ſe nequid gubernare Tutor vero pueri
heredi vel heredibꝫ percepta ſingulis an/
nis tenet² computaē et ei vel eis ſatiſda
re vel pupliaris res ab eo non ꝑue ↄſu
mant² q̄ diu puer in etate ↄſiſtit pupil
lari quia ſepius accidere ſolet de iuē ali
um eſſe tutorē et aliū heredem Vbi autē
tutela et hereditatis ſucceſſio in vnū cō/
currūt hominem tūc neqz ſatis dare cō/
pellit² neqz alicui cōputaē Ipſe eciā vi/
due tutor erit quouſqz cōtraxerit ſi ei i
progenie fuerit eqꝑatus

Ar. viceſimꝰ iiij.

Post res expeditarias ac
ceptas accipit mlier dotē
ſuā ad q̄ eque cū faccis
capre cuz porcis qui et q̄
gregatim paſcant² no=
ſcūtur ptinē ſimiliter ſepes et carpētata
edificia caſtrati aūt porci non hijs ſꝫ do/
meſticis cibarijs applicāt² Poſtea tollit
mulier vtenſilia que abea numerāt² vt
oues aucas anſeras et ciſtas columpna
tas filū fere atū lectulū cuſſinos litea=
mina menſalia balneamina et manu t/
gia cū peluibꝫ candelabra annulos bra
chialia ſerta omnes libros qui a muliē
vſitant² et ad dei cultū ptinent puas ci/
ſtas cortinas pendicula cū velaminibꝫ
vt velamen cū ornamentis Ad huc ſūt
q̄dam elmodia ad ea ptinencia vt ſpecu
la et acus pannū aūt non ſarciatū ad/
mulierem veſtimenta cōpetens Et au/
rū partificem non patū ad ipās mulie/
res non ptinebit Omnes res alie p̄ter
nominate hereditarie appellantur. Et
ſi p̄dictarū rerum aliq̄ tpe mariti loco
pignoris fuerint obligate eas ſi volue/
rit redimat cui de iure debētur

Articulus xxv.

Clericus diuidit cū fra=
tribꝫ ad q̄ diuiſionem
monachus non admit/
tetur Monachat² puer
et ſi minor annis exiue/
rit iura feudi et ciuilia recuperabit Si
aūt adultus monachat² tunc iuribꝫ feu
di et ciuilibꝫ eſt omnino alienūs et feu/
da ſua liberi ad dominū feudi reūtantur
eo q̄ milicie ſcingulo renūciauit ſi reli
gio eius cū monachis ubi factꝰ eſt mo/
nachus vel cum ſeptem viris ei eq̄libꝫ
poterit ꝓbare qui eū viderūt religioſū
Eciam ſi ꝓbacionis anno exiuerit iux̄
ↄſuetudinem baruotorum Si aūt religi
oni viri ſine ↄſenſu ſpeciali ſue vxoris
fuerat mancipatus et ipās cum ſic iure
repoſcit ſinodali repetitus non feudi iu/
ra quibꝫ renunciauit optinet ſꝫ tātumō
ciuilia quia militari ſcingulo vir renun
ciandi ſine ↄſenſu mulieris liberā ↄtinet
poteſtatem Moritur puer in annis vel
monachat² eius qui habēt res tenentur
ſuoſ heredi p̄ntare niſi de eius fuerint cō/
ſumpte voluntate etc.

Articulus xxvj.

Si monialis in abbatiſſā
aut monachus in epm̄
eligit² per hoc ab impe/
rio ſcingulum milicie et
non iura ciuilia acquire/
re poſſunt

Articulꝰ xxvij

QVelibet mulier ī duabꝫ
vijs hereditatem tranſ=
mittit Vtenſilia in ꝓxim
quiorē ꝯgnatam que ei
ex femineo genere ad he
rebit hereditatem vero ꝓximo ſiue ma
ſculus ſit ſiue femina relinquet Maſcu
lus ſimili modo Militare in duabꝫ per
ſonis videtur hereditatem dimittē res
expeditarias ī ꝓximiorem agnatū here
ditarias vero in ꝓximum cuiꝰ cūcꝫ ſit
ſexus dūmodo ſit in generacione eq̄lis
relinquet Ceteri vero ſeingulo milicie
carentes poſt ſe tantūmodo hereditatez
dimittunt pc̄ipiendam

Articulus xxviij

QVicq̄t talium rerum vi/
delicz expeditariarū vtē
ſilium ſiue hereditariarū
morte alicuius heredibꝫ
non extantibꝫ deferatꝛ
poſt triceſimum iudici vel p̄coni p̄n̄tetꝛ
ſi huiꝰmodi res fuerint poſtulate abeo
dem qui eas pannū et diem hoc ē pannū
et ſex ſeptimanas in tegꝰs heredibꝫ ex/
ſpectare ſi forte venerit integ̃lit conſua
bit Elapſo vero hoc ſpacio eas in vſus
ſuos conuertebit niſi forte heres teneretur
captiuꝰ vel eſſet in imperij ſeruicō con=
ſtitutus vel ad lumina ſanctoꝝ exul
factus tunc ſe in hijs negligere poteſt
Sed iudex cū exſpectare eſt expulſus
p̄dictam vero regulam de mobilibꝫ in/
telligas

Articuulus xxix

PRoprietas et fundꝰ nō
n̄ poſt triceſimuz et vnū
anuū et diem id eſt ſex
ſeptimanas ad v̄lꝰ ſaxo
ones in ſaxonia p̄ſcribū
tur Imperiū et ſweuus in ſuis heredita
tibꝫ tacendo ſe negligere non poſſūt q°/
vſqꝫ in ꝓbacione non deficiunt

Articulus xxx

QVilibet aduena in terra
ſaxonie in percipiēda he
reditate ſuccedit non ſo
lum ſue pſone ſed ſecū
dum iura terre ſaxonie
eciam cuiꝰ cūcꝫ terre ſit ſiue bauarie frā
conie vel ſweuie nacionis

Articulus xxxi

MAritus et vxor inter ſe
poſſident indiuiſa bona
Si aūt viro viuente mu
lier deceſſerit nulla mo=
bilia p̄ter vtenſilia ꝯꝑe/
tatem ve ſi poſſidebit in ꝓximiorem he
redem relinquet Nulla eciam mlier trāſ
ferre in aliū de ſuis quitq̄ꝑ poteſt quod
hoc cogatur maritus ſuſtinere Qn̄ vir
mulieri copulatur tunc omnia eius bo=
na ī ſuā recipit tutelā Ideo qꝫ mlier ei
nllāz poteſt facere in ſuis mobilibꝫ vel
ꝯꝑetatibꝫ donacōz p q̄ꝑ ſuis p̄dicta poſ/
ſit heredibꝫ poſt obitū ſuū alienare Ex/
eo appaēt qꝑ vir in ſubſtācia vxoris ſue
non poteſt aliam acquirere q̄ꝑ vt pꝰ tu=
toriam accepit poteſtatem

Articulꝰ xxxij

NVlla mulier in ꝯꝑetatez
dotalicium obtinere po=
teſt necꝫ eius heres poſt
diſceſſū quam diu appa/
ret qꝑ hoc in dotalicium
ſit ei conceſſum qꝑ ſi acceptauerit perdit
vtrumqꝫ

Articulus triceſimus terciꝰ

NVnc ꝯſiderate de in preg
nata muliere que in viri
ſepultura vel triceſimo
oſtenderit paciuram Si
poſtmodum partus vi/
uus fuerit emiſſus et ſi hoc mulier cum
q̄tuor viris qui eum plorantem audi=
uerūt et cuz duabꝫ mulieribꝫ q̄ ei inptu
miniſtrauerūt poterit ꝓbare Poſteimꝰ
hic ſui patris hereditatem obtinebit ⁊ ſi
tunc moriatur in matrem ſuam eaz trāſ
fertit ſi ei in generacione poterit coeq̄ri

et infringit omnem in patris ſui feudo
exſpectanciaʒ feudalem et tūc feuda ad
dominū reūtant² qn̄ puer humanus et
viu⁹ poſt patris mortem apparebit Si
vero puer manifeſte eccleſie pn̄tet² om
nes qui eum audiuerūt ꝛ viderunt ad te
ſtimoniū eius iure ad mittunt² ꝛc̄.

Articulus triceſimus q̄rt⁹

Sine iudicis licencia po-
teſt quis ſuam alienare
ꝓpetatem dūmodo alie/
nacioni aſſenſus ab he-
redibꝫ ꝓbatur et dūmo/
do alienatore dimedietas manſi et ſolij
in quo currus verti poterit reſeruetur
dequo ſat⁹ iudicii in iure faciet Si quis
ꝓpetatem ſuam domino ita dederit vt
cum ea donator in feudetur iſta donatio
dn̄o non proderit niſi eam ꝓpetatem ꝑ
annū et diem liberaliter poſſideat retinē
do pacto hoc ſpacō ipam ꝓpetatem in/
feudum conferre ſecure poteſt ꝙ de in-
ceps donator ſeu heres de ſua in hac re
hereditatem vel ꝓpetatem monſtrandā
non audiet² Impediet iudex i iuſte ali/
quem in ſue ꝓpetat⁹ donacione aliena
cioē cum rex fines ſaxonie attigerit co/
ram eo donandi liberam habeat faculta
tem dūmodo iniuſtū iudicis impedimē
tum demonſtret²

Ar. triceſim⁹ quintus

Omnis theſaurus ſubter
raneus profundus aratri
meatu iacens ad imperij
pertinet poteſtatem ſeu
maieſtatatem Argentuʒ
ſubter ra abſc onditū nemini excidere li/
cet ſine ꝓpetarij ipſius loci volūtatem
Si vero voluntas eius ad inuenerit in
opis loco aduocaciam obtinebit

Articulus xxxvi

Si maritata mulier ante
de functa tpa matrimo-
nijs ꝓlem generabit ex/
eo hui⁹moi ꝓles in ſuo
iure poterit increpari idē
eſt de prole vidue poſt obitū mariti tar/
dius nata cenſendum

Articul⁹ xxxvij

Si quis vxorē alteri⁹ ma
nifeſte adulterat⁹ ē vel
liberam et ſolutam vio-
lauerit ſi poſtea cū ea ma
trimoniū contraxerit nūq̄
ex ea poteſt prolem vel ꝓles legitimā
vel legitimas ꝓcreare Certantes et eo
ruʒ ꝓles hiſtriones ꝛ illegittimi vel q̄
paciſcunt² ſpolia vel furta vel ea red-
dunt et qui vitam aut man⁹ crines aut
cutem redimerint ſi in hijs coram iudi-
cio ꝯuicti fuerint notant² infamia et iu/
re ſunt alieni

Articulus xxxviij

Qui per annū et diem in ꝓ
ſcripcioē imperatorie ma
ieſtat⁹ ſtexerint illi ſunt
alieni iur⁹ et eius feudū
dominis liberū necnon
eius ꝓpetas eſſe imperij meieſtat⁹ pro
nūciat² Si vero heres ipſius eam ꝓpeta
tem infra diem tempus cū ſuo iuramē/
to non extraxerit poſt modū vna cū eo nō
audiat² ſi iuſtū non interuenerit impe-
dimentū ꝙ tamen teneant² declaraē mi
niſterialium non poteſt regalem maie-
ſtatem ideſt poteſtatem a domino ſuo/
rū dominorū deuenire licet ꝓ o iure de
rogabūt Illegittimi legittimos nō poſ
ſe acquirere liberos in dubitati iur⁹ eſt
Si quis i ꝓſcripcione regalis culminis
per annū et diem fuerit et poſtmodū ei
tam matrimoniū q̄ iuris bn̄ficia ſenten
cialiter interdicant² adhuc remiſſioneʒ
ꝓſcripcionis impetrabit puta vt poſt in
pletam ꝓſcripcionem non interficiatur
cū capit⁹ diminucōꝫ paſſus eſt et id non
recuperabit niſi in acie regis quādo cuʒ
alio rege pugnauerit ꝓferatur ꝛ cum
lencea alium invadat dimicando tunc
primum ſtatum et non bona ſibi adiudi
cata recuperabit

Articul⁹ xxxix

Qui ſua iura beneficia ſpo
liando vel furta cõmittē
do vt ſup̄ diximꝰ amiſe
rūt ſi denouo ſpolio vl'
furto cõmiſiſſe dicantur
ipi ſuis iuramentis non excuſātur ſʒ ex
hijs tribꝫ actibꝫ vnū eligunt ↄgruentez
vt ferrū candidum ferāt vel in aliquam
bulientem brachiū vſqʒ ad cubitū i mit
tant aut a b incurſu in area ſe certagitis
defendant

Articulus xl

Qui fide fragus vel ab im
perij ſeruicio profugus
ſenciatur illi ſtatus et feu
dum et non vita abiudi
catur

Articulus lxi

Sit virgo vel vidua iu
dicialiter ſuū cons tutorē
eo q tutor eius vel eorū
feudum aut ꝓpetatē ſuā
vel eaꝝ alienauit pote/
ſtatem et ſi tribꝫ edictis citatus iudicia/
liter n on conparuerit vt ſuſpectus abi
ciatur extunc ipe iudex eius vel eaꝝ tu
telam arripiat et bona eius vel eaꝝ tu
telam minus iuſte a ↄdempnato tutore
alienata in p̄dicto vel p̄dictaꝝ reuo
cet poteſtatem

Articuulus lxij

Ante tpa diſcrecionis et
poſt tpa ſenectutis po=
teſt quis tutorem habe=
re ſi voluerit vl' ſine illo
ſi voluerit ꝑmanere qui
ſuum tutorem in pn̄ti habere non vale/
bit tenetur eum ad terminum ꝓpter occa
ſionem ſuaz ſibi aſſingnatū pn̄tare Poꝰ
viceſimum p̄mum annū homo diſcreci/
onis habet annos et poſt ſexaginta an
nos in diebꝫ deficit diſcrecionis et tunc
tutorem ſi voluerit habere habeat et no
ſcat per hoc emendam ſuam ſi qs in eū /
deliquerit neqʒ in wergeldum diminu/
tum eſſe Si de cuius etate ignoratur pu/
bes in locis ↄgruentibꝫ apparebit Annū
diſcrecionis eum impleuiſſe credendum
eſt Cū puer pubes factus fuerit licite
ſue vxoris tutor et aliarū erit et eciam ſi
duellum ꝓhijs eſſet in eundez quia cū
ſe ipm teneri poteſt ſuos non ꝓhibetur
pupillos teneri

Articulus xlij

In violenciaꝝ accione
que duellum non infert
iudex mulieribꝫ licite da
bit tutorem ſi verum tu
torem habere nō poſſūt
in pn̄ti Idem in omni manuali facto
Si aūt ꝑ eam accionem alicui pn̄iz du/
ellum inferatur extunc tutor eius non
erit alius niſi is qui eſt in generacione
ſibi eq̄lis et ad eaz ꝑtinet iure agnacionis

Articulꝰ xliij

Proponit femina aut vi
dua ciuiliter aduſus ſuū
tutorem quia ipe tutor
eius vel eaꝝ bona occu
pant vel ſi maritus vxo
ri ſuam ꝓpetatez in modum ꝓpter nup
cias donacionis In recōpenſacionez ero/
gabit in hijs caſibꝫ iudex eius vel eaꝝ
tutor erit

Ar.xlv

Licet maritus vxori quā
tum ad ꝓgeniem non
ſit eq̄lis racione tamen
ↄſumati matrimonij ei/
us tutor eſt ⁊ ei equalis
Poſt mortem vero ꝓximior agnatus
tutor eius erit et mulier nulla bona ſua
ſine tutoris conſenſu donandi vendendi
neqʒ reſingnandi habet poteſtatē et hoc
ꝓpterea quia ipe cū vxore noſcitur poſſi
dere Virgines et vidue ꝓpetates ſuas
ſn tutoris auctoritate vēdūt ſi tutor he
res eaꝝ nō fuerit

Ar.xlvi

Femine et mulieres tuto
res habere ſolēt in q̄libz
accione eo q iudiciariā
poteſtas iteſtimoīo eas
non poterit ſuperare Vbi

iuramentū abeis fieri debere adiudicat⁹
non tutoꝛ ꝫ perſona iurat ꝑncipalis Ve
ri eciam tutores earū warendaꝫ ꝓ eis ꝓ
mittere debent et eandem ſi neceſſe fue=
rit recipere et ꝓmiſſā ad implere

Articulus xl vij

TVtoꝛ tamē iudicialis de
bet ꝓeis mulieribꝫ et fe/
minis warendā recipere
et ꝓmittere et tātūmodo
debet interroganti iudici
facti veritatē enarraē et nichil amplius
ex ſtipulacioē ꝑdicta ſuſtinere quia ex
ꝑdicto iudicō eius tutela exſpirat in q/
buſlibet terminis licet iudici hijs ꝑſo/
nis aliū dare tutorem

Articulus xl viij.

OMnes illegittimi et capi
te diminuti neqꝫ in ſuis
accioibꝫ nec i eoꝝ duel
lis tutoēs habere poſſūt
Nuti lati ſine tutore ſe
defendere debent ⁊ eciam actiones inſtau
rare niſi ab accione pti duellū inferatur
tunc eoꝝ tutoꝛ ſit quilibet ei i ꝓgenie
ſimilis et agnatus Nō poteſt corpoē vi/
ciatus ſuū verum habeē tutorem ſi in ac
cio duelli iudicat⁹ et ſuo firmauerit iura
mento ipi quicūqꝫ hoc ꝓpter ipm facere
voluerit concedit⁹ vel pugilem ꝙ ſaltē
ſuis poterit adhoc nūmis cōpare habeat
licet eius tutoꝛ verus ipi ꝑſens ſit con/
ſtitutus Si vero ſe ꝑpugilem defende/
re voluerit pars adūſa equo modo ipꝫ
ꝑ pugilem poterit impungnaē licet ei ꝑ
ſo naliter duellū primo indicebat et per
hoc non decogat⁹ iuri ſuo Simili modo
defenditur mortu⁹ ſi ei duella v̄ba appo
nūt⁹ cū certare poteſt ſe aliquis defēdere
vt ꝑmiſſū eſt ſic autem homo minime
poteſt impungnare in ſuo iure qui eſt bo
ne fame ⁊c.

Articul⁹ xlix

IndiCiāt homo vulnerat⁹
v̄ba duelli ſuo plagario
et ſi ꝓpter ſui debilitatez
coꝛporꝭ ꝓtunc duellum
non poterit ꝓducere ad
effectum et ſi hic non habet ꝓeo facien/
tem iudex debet ei quouſqꝫ ipm ꝑficere
poſſit terminum aſſingnare

Articulus quinquageſimus

QVi eciā aliqꝫ occiderit aut
vulnerauerit et ſi i iudicio
eū ꝑūtauerit volens euz
violatorē ꝯꝓbaē ⁊ ſi hoc
nō fecerit ꝓpter violenci
am ſibi impoſitā ꝯdempnat⁹ licet homo
ſit illegittimus aut iocolatoꝛ Raptori=
bus tamen et furibꝫ non equꝑat⁹ vt q̄s
pugilem poterit ducere ſuꝑ eum

Articuulus lj

PLures ſūt noxij q̄ nō ſūt
amatrimonio cōtrhendo
inter dicti quia noxij cō
trahere poſſunt et libe=
ros eis eq̄les ꝓcreare q̄
eciam liberi parentum ſuoꝝ erunt
ſucceſſores ſi abeis non diſcrepent ſerui
tute legittimus vel legitima illegitimo
non ſuccedit dicitur ꝙ ꝓles ſuis matri/
bꝫ illegitima non exiſtit ꝙ falſū eſt mu
lier poteſt enim ligitimam et illegitimā
mancipiū et liberam ꝓlem parere vtpu
ta, ſi eſt ancilla poteſt manu mittere Si
fornicaria poteſt contrhere et in q̄libet ſta
tu ꝓlem ꝓpagaē Si quis in q̄tuoꝛ ſuis
generacionibꝫ hoc eſt ex duobꝫ auis et
duabus auijs ei patre et matre in defa
mati iurꝭ eſt illum in iure ſuo nemo po/
teſt defamare ſi non ꝑſonaliter ei ius de
rogauit Si quis bannitus alij ſibi eq̄li
duellum obicerit ſuas quatuoꝛ indiget
ſcire generaciones et locū ſui banniti et
eū nominat alias ſibi poteſt duellū de/
iure alius denegare Si q̄s alterū duelli
faciendi gracia occupauerit ⁊ ſi apparuit
hoc iure fieri non debere occupantez ab
eo occupatū cūemēda ꝯpetēti relinq̄re

neceſſariū eſt

Articul9 lij

Sine heredū conſenſu et
termino iudiciali nulli
ſeruū licet alienare aut
ꝓpetatē tamē illuſtres
ſine hijs miniſteriales
ſuos ↄmutabūt dūmodo pſona ↄmuta
ta poterit deſignaē Donāt quis contra
iuſticiam ſine heredū cōſenſu heres qui
fuerit ipſā ꝓpetatem veris ſentencijs po
ſtulet et eam q̄ſi donator obijſſet obtine
bit eo ꝙ alienauit ꝙ de iure alienaē nō
potuit omnia mobilia vel ſe mouencia
poteſt quis ſine conſenſu heredū aliena/
re quam diu p̄ſcinctus cū gladio et cli/
peo ſuū dextrariū aſcendere poterit ſine
iuuamine alicuius niſi ꝙ dextrarius te
neatᷣ et pedib9 eius lapis vel truncus
cubitū in altitudine habens ſupponatur
cū hoc facē nequiuerit alienādi conferē
di donandi aut quitq̄ꝫ faciendi cū quo
id heredib9 poſt mortem ſuā auferatᷣ nō
habet poteſtatem Que quis aūt iniuſte
ſubtraxerit reddere poteſt in quo recep
tor non donacionem ſed reſtitucionem
poterit cōꝓbaē et iura ab eo in hijs p̄us
poſſeſſis obtinebit Si quis in ſua infir/
mitate de ſuis facultatib9 quicq̄ꝫ in pig
norauerit vel alienauerit vxor eius ne/
qꝫ familia ꝓhijs nō eſt in cuſāda eo ꝙ
ip̄a ſiue iuſticie ſiue in iuſticie donacioni
patri familia contⁿdicere minime debe=
bat Si quid i iuſte legatū fuerit alega
torio iuſte repetetur Mulier ꝓ re nulla
ſui mariti reſpondebit niſi ꝓ hijs que
tp̄e mortꝭ ſui mariti ei9 cuſtodie fuerit
mancipate ꝛc̄.

Articulus liij

Qui non ſequitur q̄ñ vi o
lencia alij illata notifica
tur vel q̄ i ſuaꝫ inter poſi
tam accionem nō fuerit
ꝓſecutus vel qui duellū
inducit iure deneganti vel qui in termi/
nis iudicialib9 nō cōparuerint vel ſi q̄ꝫ
in iudicō iniuſte dixerit vel fecerit debi
ta ne alij ad iudicata non ſoluerit in q̄li
bet p̄dictarū vel in alijs in quib9 pars
adūſa emendaꝫ acquiſiuerit ſuper emen
dantem et in p̄dictis delinquentem iu=
dex mulctam obtinebit Attñ iudex ſepi
us mulctam in iudicijs et in diſciplina/
te agentib9 conſequitur ꝓpter que pti
adūſe emenda non p̄ſtatur Impetit ho
mo bona licet ea non cōſeq̄tᷣ ipſe tamē
nec mulctam nec emendam ꝓpter hoc
videtur pdidiſſe dū tamen ea non inva/
ſit Si quis mulctam vel emendam tē
pore debito non per ſoluit p̄co eum pro
hijs debet pignorare et ea pingnora ſta
tim ꝓ hijs debitꝭ exſponere debet vł re
nūdare non licet p̄coni aliquem pigno
rare niſi ad hoc ſentencialiter fuerit ex=
hortatus Nemo mulctam bis p̄ſtet ꝓ/
vno actu niſi violencia cōmiſerit in die
feriato et ea ꝓpter in canonem inciderit
tunc mulcta tam eccleſiaſtico ꝙ ſecula
ri iudice ↄdempnatur et cum vna emen
da poſſo iniuriam emendabit ꝛc̄.

Articulus liiij

Non debet cenſitus alcio
ra quam ſuus cenſus cō
ſtat annalis ſua ping=
nora pro domino ſuſti/
nere Si quis cenſū debi/
to tempore non ſoluerit altera die et ſin
gulis diebus dūmodo in dieb9 cenſito/
rum a dño ſen tencialiter poſtuletur du
pliciter dabit Cenſus exⁿ fines eduꝫ nō
eſt pſoluend9 Cēſus facili9 dñs vel ei9
q̄ agꝝ collocauerit nūcci9 ſi p cenſitū
fuerit denegat9 obtinebit ꝙ adūſarius
ei9 negare poterit ꝙ ceiā de decimarū ſu
do q̄ꝫ q̄s poſſi det cēſendū ē Si vero cē=
ſit9 cēſū pſo lutuꝫ affirmauerit et inet ē
eius q̄ audierūt ꝛ ſolucionem fieri vide/
rūt aꝓbauerit abſoluetᷣ dñs prop̄cio
aſiuo fundo ſibi ſtipulato in eodem ſine
licēcia iudicis licite pingnorabit Null9
cenſitus ſine cōſenſu domini ſui foncas
excidere vel ligna cedere vł ei9 radices

poterit extirpare niſi hereditario iure fundus ſit ſui⁹ cenſualis

Articulus lv

O Ane ius ſeculare ab ar/ bitrio nunctiatū et expoſ/ tū eſt ideoqꝫ null⁹ iudex eſſe poterit ň qui ad hoc eligitur vel infeudatur Euenire t aūt euidens furtū violēcia ve cū q̄ ꝑpetrans fuerit ꝯphenſus ad hoc li/ cite cogiamus eligi qui ad minus abin colis triū villaꝝ ſeu pdioꝝ iudicatus eligitur et hoc ſi iudex ordinarius non habeatur

Articul⁹ lvi

I N gogꝰiatu de iure non erit feudum neqꝫ ſucceſ/ ſio quia de libero ruſtico= rum conſiſtit arbitrio go grauiū eligere ad pñs factū vel ad tempus pſingnatū Conceſ ſerat aūt dominus alicui hoc officiū do minus ei et ſuis filijs tenere collacionez et ad iura feudi obligatur niſi libera ru/ ſticorū eleccione elidat²

Articulus lvij

S I fur vel raptor infra di em naturalem non ꝯdep natur vlterius euz gogꝰ uius non iudicabit ſꝫ ad i feudati iudicis ſpectat iu riſdictoꝫ Iſta de gogꝰuis qui ad violenti am in ꝯtinenti iudicandam eligunt² ſūt promulgata

Articul⁹ lviij

Q Vi vero eligit² ſpacio ſi ille gograuius amarchi one vel acomite infeu= datur et ſic licite in cra= ſtinas violencias iudica bit Quando comes iudicium ſui gogra uij in greſſus fuerit iudicium gograuij ſit de gradatū Similimodo et comitꝭ in regis pñcia Rex cū venerit in comita tum vbi rex et comes ambo ſunt in acci/ one pncipalis comes nō iudicabit Sic

eciam omnes iudices in regis pñcia ſi accō ipm non attigerit ſuſpendunt²

Articulus lix

Q Animodas accōes iu/ dex vbicūqꝫ locoꝝ In ſua iuriſdictione poteſt agnoſcere ſi accio ipam ꝓpe tatem non tāgat vł ſi bannitus criminaliter non excuſatur de hac iudex niſi in legittimo loco iu dicíali ſub imperij banno agnoſcetur nō poteſt ſub iperij banno nemini licet ꝯg noſcere niſi ei qui ipm bannū abimpe= rio ſuccepit ſanctitū eſt Qui bannū re= galem ſemel arege ſuſcepit eum ſecun dario ſi rex aquo eum ſuccepertit moriat² non ſuſcipiet In vna aduocacia non ň vnus poteſt eſſe bannus Qui ſub ban= no regali ꝯgnoſcit et in veſtiaram ban ni ab ipſo rege non dum ſuſcepit vł po ſtulauit ſuam ꝓ eo militet ling wam. Non poteſt nullus comes qui ſub rega li banno ꝯgnoſcit legittimum habere ſi ne ſuo ſtulteto iudicium cui ante omnia ſe ipm debet habere iudicandum et ideo ab ipo pmū ſi ꝯgruuz indicandi tempo/ re fuerit ſentenciam poſtulabit et poſt modum niterroget ſi ei tumulta et i di ſciplinata in iudicio liceat prohibere q̄ dum ab eo fuerit ꝙ ſic ꝓnunciata vnuſ qſqꝫ de eo qꝺ eum mouet mediante fe/ rendario ſuam interponat accionem

Articulus lx.

S Ine ferendari o quiſqꝫ agere et defendere po= teſt Si dampnū ſibi per hoc eueniēs ſcꝫ vt emiſ ſa ſi vba dampnoſa nō poterit retractare voluerit ſuſtinere iu/ dex ferendarium quemlibet pmo poſtu latū dare debet et non alium niſi iure ab ſoluat² Ferendariū ſe nullus eſſe negaꝛ poteſt in iuriſdictioē i qua reſidet vł bo na poſſidet vel in qua ꝓſequitur ius in accione niſi ꝯgnato et domino ſuo vel vaſallo hec accio ad vitam vel ſanitatoꝫ

vlˀ famā ſi viceretᷓ extendatᷓ

Articuulꝰ lxi

V Bi qͤs aliqͣꝫ ꝯuenit ibi ꝛ
licite ꝯuenitᷓ Nullus ac
tor ꝑns tenetur interpo
nere caucionem niſi ſibi
ad agendū alius termi/
nus ꝑfigatur Qui fideiuſſorē habeē nō
poteſt nec ibidem habet hereditatez illū
iudiciaria poteſtas reſeruet Si aliqͣꝫ cri=
minaliter accuſat vel accuſatur Poſtu
laut vnum ferendariū duo ſimul cui eo
rum dare eū voluit in arbitrio eſt iudi=
cantꝭ Proponūt eciam duo ſimul accio/
nes in iudicis poteſtate ē quis eoꝝ ꝑꝰ
audiatur niſi vnus eorū ꝑorē accionis
ꝓpoſitionez poterit ꝯꝓbare Titubans
ſi in ſuis dictis ceciderit poteſt ſe recupe
rare Si vero aliū cuis ferēdariꝰ exiſtit
neglexerit ille ꝑ aliū ea poteſt iterare.
quilibet in terra ſaxonie in iure ciuili po
teſt eſſe ferendarius exceptꝭ clericis dū
modo ſit bone fame ffideiuſſorem autē
tenetur obligare ſi ibidem bona aut he=
reditate poſſideat ꝓ multa iudicis et
emenda ptꝭ adūſe non tamē anteqͣꝫ fu
erit ꝓpetrate Quē aliqͣs in ferendarium
accipit acceptus licite ꝓ ſuo accipiente
in omnibꝫ accionibꝫ ſuis in ipius defē
ſionibꝫ ſine ltima iterata ꝓ ea referat q̄
eſſe noſcūtur referenda et hoc qͣꝫ diu ab/
eo non euincatur vel alius aliꝫ nō faci=
at ceſſionem

Articulꝰ lxii

N Ullꝰ accoꝫ in iudicō nō
dum inceptam ꝓſeq̄ cō
pellatur et quilibet ſibi
dampnum illatū obtine
re poteſt Si voluerit Si
quis aūt iniuriam ſibi illatā clamore iu
diciario maīfeſtauerit hanc de iure debet
ꝓſequi qꝛ clamoꝛ iudiciarius incepcō ē
accionis Si quis in alterius detrimē
tum gladiū ſuū euagenauerit gladius
iudici applicatᷓ Pro ſolo iudiciario cla=
more nō iure ꝓſecuto aclamāte tres ſo
lidi noīe mulcte ꝑſtantur Si vero eū ꝓ
ſequntᷓ licet reus ab eius inſtancia ꝛ inpe
ticione abſoluatur dampnū ꝓeo nulluz
ſentit ſi duellia v̄ba intˀpoſita non fue=
rint Qui illate ſibi violencie neſcit acto
rem ip̄e eū ſuū violatorem in accioē no
minet abſolute Teſtes nominatiꝫ poſt
ſex ſeptimaꝝ tpa vel in cōtinenti ſi vo
luerit ꝑducātᷓ a nomināte Debet autez
ꝓpetas ꝓbari in ꝯtinenti vel in ꝓximo
iudicō id fieri debet Judex ſemper homi
nem interrogare debet ſi dictis ſui ferē
darii ꝯſēciat et ſentenciaz querere debet
inter duoꝝ raciones Interrogat iudex
ſecundū ſuū arbitriū et nō ſecundū mo
dum iurꝭ hoc nulli eoꝝ ꝓdeſt nec nocꝫ
Sentencia ꝑmo poſtulata ꝑmo erit ꝓ=
nūcianda Actoꝛ et reus in q̄libet cauſa
tˀbus vicibꝫ interloquatᷓ quouſqͣꝫ ꝑ ꝑco
nem reuocetur in omnibꝫ locis eſt iudi
cium in quibꝫ iudex ſentencialiter iudica
bit manifeſte coram iudicō qͥ ferendari/
um impetrauit loqui nō debet Interro
gatus vero a iudice ſi dictis ſui ferenda
rii ꝯſēciat reſpondeat ita vel non vel iñ
loqui poteſt impetrare

Articulus lxiii.

Q Vi duellū ſibi in genera
cione coeq̄li indicere vo
luerit petat iudicē vt ſi/
bi liceat ꝯp̄hendere ſuuz
violatorem quem ibi ꝓ
ſpicit ꝯſtitutū ſi hoc licere ei fuerit ꝓnūe
ciatū tunc interroget qualitᷓ eum ꝯp̄hē
dere debeat vt ei in iure ꝑficiat ſuo tunc
ꝓnunciabitᷓ manſuete in ſuo ſuperiore
foramine veſtimēti cū ſic eū ꝯp̄henderit
et cū ltima dimiſerit obrem qͣꝫ reo hoc
accidit actoꝛ debet euodare hoc tamē cū
inter locucione vel in ꝯtinenti eſt facien
dum tūc tenetᷓ eū icuſare qꝛ ip̄e pacē in
eo violauit ī via regia aut in villa vel
vbicūqͣꝫ hoc factum ſit debet reſeruare
Tūc ſecūdo accuſat eū qꝛ ip̄e ei plagas
et talem īiuriam appoſuit qͣs potuit de=
monſtraē ꝑ vulnera et ſi ſanata fuerint

p̄citatricē ¶Preterea accuſat eū ꝙ euz in
tantū reb; ſuis depdauit vt merito pro
hijs alicui duellum īferatur ¶Iſte tres i
violencie ſūt ſimul abeo ꝓponende q̄a
ſi ſimul non ꝓpoſuerit duellū euaneſcit
¶Tūc vlterius dicat ego eū pſonalit̄ vi/
di perſonalem et eū cū iudiciario clamo
re iueſtaui q̄ ſi falſus fuerit placeat ¶Si
vero negauerit ego eū vitam ſicut terre
incole vl' bāniti ſi regalis bān⁹ in eo lo
co extigerit eſſe iurſ ꝓmulgabūt ¶Tūc
re⁹ actionis petat warendam q̄ ei ē fa
cienda tūc licite poteſt quis actōz ſuam
ante warendefactionem i ſtatū ꝓduce/
re meliorem poſt warendam re⁹ ille ſu
am pbeat inocēciam ꝙ eſt iuramentū et
duelli accepcionē fieri poteſt puta ſi mu
tilacō rei non itercеſſit. ¶Quilibet homo
poteſt duellū i generacōne deteriorio ſed
non meliori denegaē ¶Negaē eciam q̄s
poteſt duellū ſi poſt meridiem ei īferat²
niſi p⁹ fuerit īiciatū ¶Iudex vero clipeuz
cū gladio reo ſi īdiget ordinabit ¶Duel
lum eciam qui litegaciū ꝯgnatus eſt ſi
ip̄i īvicē ſūt ꝯgnati poteſt ꝓhiberi ſi ſuo
iuramento tm̄ iter eos eſſe ꝯgnacōz vt
de iuē īvicem certaē non debeāt met ſep
tim⁹ manifeſtet ¶Iudex vnicuiq; duos
ꝓhibeē debet nūccios qui videāt vt ſecū
dum ꝯſuetudinē ꝑparant² ¶Quantūcūq;
de coꝛē et lino īduant dūmodo frōtes at
q; pedes pmaneāt enodati i maib; nō ñ
ſimplices habeant cirotecas nudū i ma
nu quilibet habeat gladiū et cū vno vl'
pluribꝫ ſecūdū cui⁹q; arbitriū ꝑcīget²
¶Clipeū ligneū coꝛio tectū et non ñ fibu=
las fereas habentes i alea manu ferant
et vnam tunicā i duāt cui⁹ manice vſq;
ad cubitū terminantur iudex circulo pacē
ne quis eos īpediat per punicōz capit̄
demandat cuilibet eoꝝ iudex vnum q̄
āborem eius ferat oꝛdinabit q̄ ferentes
neminem eoꝝ illaten⁹ īpediant ¶Sed
ſi eoꝝ quis ceciderit vel vulnerat⁹ fue
rit et iudex hoc licenciauerit arboreꝫ int̄
ponant ¶Poſtq̄ circulo ē pax nūciata tūc
petere debēt ſibi circulū aiure licēciari q̄

eis iudex licēciabit de vaginis ferꝝ au
ferant niſi hoc eis a iudice ꝯcedat² añ iu/
dicē ꝯcedere debēt ꝑparati ⁊ iurarē actō vi
delicꝫ ꝙ illa accuſacō vera eſt et reus ꝙ
innocēs ſit vt ſic de⁹ adiuuet in ſuo du
ello ¶Splendoꝛ ſolis eis diuidat² qñ ac/
cedūt ſi re⁹ vincit² ꝯdempnat² ¶Si vero
vincerit donato ſibi ab actore emenda et
iudici mulcta abſoluet² ¶Actoꝛ i circulū
pmo veniet et ſi reus venire ꝓtraxerit
iudex debet eū trib; vicib; p pconē in do
mo in q̄ ꝑparat² ad hibit' duob; banni/
t' euocare et ſi intercia vocacōe nō ve=
nerit actor ſurgēdo debet ſe duello pſē/
tare et vberādo contr̄ vētū eū ſupabit et
iudex eū tāq; duello eſſet ſupat⁹ ꝯdep=
nabit Ar. lxiiij

Sic eciā dabit mortu⁹ q̄ i
rapina vel furto occidit²
ſupari ¶Si vero mortuum
ſeptē viroꝝ teſtimonio
q̄s poterit ſupari ſe tunc
duello ꝑtinaē de eū nō tenet² ¶Si autez
vn⁹ q̄cūq; ex mortui ꝯgnat⁹ ip̄m moꝛ/
tuū duello arcatu impoſito excuſaē volu
erit omne teſtimoniū euacuabit ⁊ moꝛ/
tu⁹ ſi pſcript⁹ non apparuerit ſine duel
lo nō ꝯdēpnat² Ar. lxv

Et ſic ſup dictū ē vincit²
eciā is q̄ i ꝯpleſſioē duel
lū illatū ē ⁊ q̄ ꝓmiſit et
caucionē int̄poſuit vt cō
paēt ⁊ i tminis nō ꝯpa
ruerit ſibi aſſignat' ¶Qui uitā aut manū
liberauit ei ꝯdēpnatā infamis iudicatur
¶Qui eciā aliq; accione iniuriarū paſſū i
iudicio exhibere ꝓmiſerit ꝙ ei facere ne/
quiuerit cū ſuo abſoluet² wergeldo ⁊ p
hoc iure ſuo nō derogat² ¶Wergeld⁹ p⁹
tres menſes a tpe ei⁹ acq̄ſicōis pſolue
tur ¶Omnia debita añ ſolucōis diē cui
debēt² licite pſoluēt² dūmodo in eo lo=
co fuerint ſoluta aq; creditoꝛ ea poterit li
bere deportaē ¶Ipe aūt ad hoc īdiget te/
ſtimonio duoꝝ uiroꝝ q̄ ſolucionē vide
rūt vel ꝙ cū argēto vl' nūmis vſualib;
debita pſoluē pbuit q̄ ſolucōz creditoꝛ

min⁹ iuſte noluit acceptaꝛ̃

Ar. lxvi

Qui i facto ꝯphẽſ⁹ fuerit
c̃minali ſtatu ſic debeat
iudicio p̄ntaꝛ̃ ⁊ ſeptē vi=
roꝝ̄ teſtimoio actor eũz
vinceꝛ̃ debet q̃ʒ admodū
ꝓſcriqt⁹ ſupat² ꝫ fc̄tm̄ ꝓſcripcio̅is pote
rit teſtiuicari attn̄ nl ſi ſua vita ꝓpt̃ eaʒ ꝓ
ſcripcōʒ aufert² i q̃ nō nominatim poſi=
tus fuerat et ꝯdempnat⁹ Ar. lxvii

Qui corā iudicō impedit²
et ſi pn̄s nō fuerit viciuʒ
ei iudiciū ꝓt̃mio aſſigne
tur Qui aūt ꝓ violencia
inculpatur poſt tres qn
denas ꝯtūmit⁹ vero p⁹ ſex epdomodas
triplicatas ad iudiciū citet² ſub bāno ip̄e
rij ⁊ ad legitimā locū iudicialē q̃ ſibi tri
bꝫ edictis citat⁹ nō ꝯparuerit ꝓſcribit²
ꝓ alia q̃libet actioē n̄ q̃ mortē vł mēbri
amiſſione inferat nl⁹ ꝓſcribat²

Ar. lxviii

Qui aūt aliū baculauerit
vł cuti ei⁹ cruētas ſciſſu
ras ſiñ caris vulneracōē
i poſuerit hoc corā iudice
p̄cone vł ſculteto ⁊ villa
nis cū ſciſſuris recētibꝫ ꝓponet² et ſi ille
ad emēdā vł ad excuſādū ſe nō p̄ntaue
rit i tp̄e deputato i ꝓſcripcione ꝯdēpna
tur Cū ſciſſura aut ei⁹ cicatrice et nō cū
iterpoſicione duelloꝝ vboꝝ poteſt q̃s
aliū capere ad duellū ſine carmū vulne/
racioē ⁊ cū pcuſſioibꝫ et in vectioibꝫ et i
iactacioibꝫ et i alijs diuˀ modis poteſt
eciā q̃s occidi vel vulnerari in q̃bꝫ ꝑpe=
trans man⁹ vel vite ſuppliciū incurrint
aut ꝓſcripcionum Proq̃ cūqʒ culpa ali
q̃s ꝓſcribit² ſi in ea ꝓſcripcione ꝯphēſ⁹
in iudicō p̄ntet² vltimo ſuplicō ſubicia/
tur Si actor fc̄tm̄ et ꝓſcripcionē pote/
rit edoceꝛ̃ Si vero re⁹ i ꝓſcripcioē ſe ab/
ſoluerit et iudicō ſe volūtarie p̄ntauerit
ip̄e iuris bn̄ficia ſentit q̃i ꝓſcripcom̄ nū/
q̃ꝫ ſuſtinuiſſet

Ar. lxix

Qui eciā mortuū vulnera
tū ve ꝯphēdēdo iudicō ob
tulerit et ip̄m violatoreʒ
eſſe cum duello p̄tēdat
ſupaꝛ̃ ſi in hoc defecerit
ip̄e met vt pacis violatō ꝯdēpnat² vel
ſine duello Ar. lxx.

Quando q̃rit² q̃s tribꝫ vicibꝫ
ſup bona ip̄e extūc mitta
tur i poſſeſſionē earūdē de
q̃ eū cedere nō ꝯcedit² n̄
cū vera accon̄ Illi aūt in
miſſione poteſt alt̃ manuali ſpacō ꝯt̃di
cere cū ſuo iuramēto ſi ab eo p̄dicta bo/
na i tribꝫ ltimis t̃mis iudicialibꝫ extunc
ꝓximis ab impeticioē defēdat² Agitur
aūt accon̄ debitorū ꝯt̃ abſētē ⁊ q̃ ad hoc
iudiciū nō ptineat ei vt .ꝫ. qndenā pſol=
uat vł iueꝛ̃ ſuo ſe excuſat audiciaria auc
toritate p̄cipiat² q̃d ſi nō fecerit ꝓ debi=
tis debet pignoari ⁊ p tres qndeās pig
nus ſi poſtuletur debet accomodari et ſi
nō poſtulet² tūc p ſex ebdomodas reb=
uet² et ſi īfra hoc tp̄s ſe ab accon̄ nō ab
ſoluet p⁹ modū ſe abſolueꝛ̃ non valebit
n̄ ltime ipediat² tūc pign⁹ expoēt² aut
vēdat² ſi ꝓdebitꝭ nō poteſt obligari et
ſi pl⁹ ſoluerit reo reddat² Si vero mi=
nus iteꝝ pignorādo debita adipleatur
Contr̃ q̃ʒ accō iniuriaꝝ cū clamoē iudi
ciario ꝓponet² dū adhuc īiuria nō ſit p̄
noctata Si actor ſeptē viroꝝ̄ teſtimo=
niū factū poterit ꝯꝓbaꝛ̃ ſtatiʒ re⁹ ꝓſcri
bet² Si vero ordinari⁹ ex̃ ſuā degerit iu
riſdictioēʒ tūc accom̄ p̄coni in locū iudi
cis maifeſtet et q̃ꝫ cito iudex ingreſſ⁹ fue
rit iuriſdictionē ip̄m ꝓſcribet · Si actor
accōʒ ſuam p̄mo inchoatā cū teſtibꝫ ma
nifeſtet Ar. lxxi.

Quando gograuius aut
iudex ordinari⁹ aliq̃ʒ ꝓ=
ſcripſerit et hoc coram co
mite atteſtando manife=
ſtet ip̄e ſup reū ſtatiʒ co/
mitis inducit ꝓſcripcionē ⁊ ſic ꝓſcripcō
comitis iperij acq̃rit ꝯdempnacioneʒ
Et ſic eſt finis p̄mi libri